

УДК 657

АНЖЕЛІКА РАСТОРГУЄВА

м. Миколаїв

happy555angel@ukr.net

ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ ЗА МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМИ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ВИХОДУ НА МІЖНАРОДНИЙ РІВЕНЬ ЕКОНОМІКИ

У статті розглянуто теоретичні засади щодо вдосконалення методики складання фінансової звітності сільськогосподарських підприємств України у контексті гармонізації з міжнародними стандартами фінансової звітності. Запропоновано подання фінансової звітності сільськогосподарськими підприємствами України відповідно до міжнародних стандартів для розширення економічних зв'язків з іншими країнами, а також з метою залучення іноземних інвесторів. Обґрунтовано методи переведення фінансової звітності на Міжнародні стандарти, а також У частині трансформаційних процедур визначено основні етапи переходу на МСФЗ.

Ключові слова: стандартизація бухгалтерського обліку, фінансова звітність, міжнародні стандарти фінансової звітності, консолідована фінансова звітність, аналітична інформація.

Однією із основних умов участі України, як аграрної країни в світовому економічному просторі можна назвати удосконалення системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності сільськогосподарських підприємств. Постійно зростаюча роль економічного життя на рівні транснаціональних корпорацій вимагає відповідності макроекономічної політики як на державному, так і міжнародному рівнях. Стандартизація бухгалтерського обліку та фінансової звітності є одним з основних інструментів удосконалення. Це питання залишається актуальним для країн які тісно пов'язані між собою торгівельно-економічними зв'язками, зокрема України, оскільки бухгалтерський облік є необхідним засобом ведення міжнародного бізнесу, а також формування сучасної економічної політики.

Теоретичним, методичним та прикладним питанням удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами приділяють увагу такі вітчизняні вчені і практики, як М. П. Войнаренко, Ю. В. Панченкова, Л. А. Сахно, Д. М. Трачова, П. Хомин.

Проте, деякі питання щодо вдосконалення методики складання Звіту про сукупний дохід підприємства згідно вимог МСФЗ в сучасних умовах розвитку української економі-

ки вивчені недостатньо, що і зумовило вивчення даної теми.

Метою статті є поглиблення теоретичних засад щодо вдосконалення методики складання Звіту про сукупний дохід сільськогосподарських підприємств України у контексті гармонізації з міжнародними стандартами фінансової звітності.

Поступовий перехід України в міжнародні економічні об'єднання призводить до необхідності вдосконалення галузей економіки, а також удосконалення бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів. В останній час в Україні відбуваються складні процеси реформування системи бухгалтерського обліку, зумовлені зміною економічної системи та входом до Європейського Союзу. Тому й виникає необхідність запровадження стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, які стануть єдиними для усіх країн перешкоди, ініціювати приплив іноземних інвестицій, вийти на світові ринки капіталу та сформувати конкурентне економічне середовище. Ця проблема є актуальною для всіх країн світу та особливо для нашої країни, оскільки бухгалтерський облік є необхідним засобом ведення міжнародного бізнесу й формування сучасної економічної політики. Незважаючи на активний розвиток гармонізації

бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні, прийняту Програму реформування бухгалтерського обліку в Україні не втілено в практичне життя [5, 145].

Слід зазначити, що на сьогодні в Україні лише банківські структури готують фінансову звітність за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Проте, значна кількість українських підприємств та організацій продовжують оприлюднювати фінансову звітність, складену за національними стандартами, незважаючи на рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (ДКЦПФР) від № 126 02.06.02 р. та розпорядження Кабінету Міністрів України № 25-р. від 18.01.03 р. щодо підготовки акціонерними товариствами звітності за міжнародними стандартами. За експертними оцінками, вітчизняні підприємства готують фінансову звітність за МСФЗ лише на вимогу банків з метою отримання кредиту, для задоволення потреб іноземного інвестора або на вимогу материнського підприємства, яке працює за системою МСФЗ.

Такі науковці як Д. М. Трачова та Л. А. Сахно дійшли висновку, що: «Для залучення інвестицій у вітчизняну економіку потрібно підвищувати прозорість українського бізнесу, у тому числі впроваджуючи стандарти, зрозумілі західним інвесторам. Необхідність складати фінансову звітність за міжнародними стандартами виникає в першу чергу у підприємств, що працюють з іноземними банками й інвесторами. Такі компанії можуть розраховувати на зниження процентної ставки під час залучення фінансування з-за кордону, оскільки інвестор у цьому випадку здатний об'єктивно оцінити ризики, що закладаються в ставку по кредиту» [3, 212].

Фінансова звітність підприємств різних країн має значні відмінності, що зумовлені соціальними, економічними і політичними факторами. Відмінності під час складання фінансових звітів значно ускладнювали аналіз інформації та прийняття рішень в умовах розвитку міжнародної торгівлі, транснаціональних корпорацій, глобалізації фінансових ринків.

Варто також зауважити, що між вимогами до складання звітності про фінансові ре-

зультати за Міжнародними та Національним стандартами є певні відмінності. Розбіжності, які виникають на практиці, призводять до неможливості порівняння звітності, що складається відповідно до вимог різних нормативних документів. На сьогодні на рівні законодавства визначено перелік суб'єктів господарювання, які зобов'язані складати звітність за міжнародними стандартами. Згідно зі змінами, внесеними до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» у 2012 р., визначено, що публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за Міжнародними стандартами, фінансової звітності (МСФЗ) [4, 10].

Прозорість і відкритість фінансової звітності за МСФЗ показує реальний стан справ у компанії, а також дозволяє проаналізувати її інвестиційну привабливість. Такі зміни позитивно впливають на інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств, але негативно позначаються на нормативному забезпеченні українського законодавства.

На сьогодні вирішити питання про введення фінансової звітності на Міжнародні стандарти можна двома методами:

1) стандартизація бухгалтерської звітності, складеної відповідно до П(С)БО, на звітність, яка відповідає МСФЗ. При цьому на основі даних звітності за П(С)БО формуються дані, скориговані на величину відмінностей в обліку і звітності відповідно до МСФЗ;

2) ведення обліку паралельно з Національними стандартами бухгалтерського обліку відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності. Відповідно, чим більш подібні правила обліку і звітності відповідно до П(С)БО до обліку за МСФЗ, тим менше коригувань необхідно буде здійснити під час стандартизації звітності.

Можна стверджувати, що в цілому з введенням в Україні Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відбувалося максимальне наближення до норм МСФЗ в частині змісту фінансової звітності.

У частині трансформаційних процедур при переході на МСФЗ необхідно запровадити такі етапи [2, 114]:

1) підготовка оборотно-сальдової відомості за синтетичними і аналітичними рахунками, а також аналітичні відомості до кожної статті фінансової звітності для встановлення правильності перенесення залишків у відповідні статті звітності;

2) складання фінансової або консолідованої звітності, яка б повністю відповідала нормам національних стандартів, станом на дату переходу на застосування МСФЗ, оскільки чітка відповідність фінансової звітності вимогам П(С)БО полегшить процес трансформації та дозволить уникнути помилок. У разі порушення норм національних стандартів та виявлення відхилень у звітності необхідно здійснити коригування, пов'язані з виправленням помилок у фінансової звітності, у тому числі і за попередні звітні періоди;

3) розробка облікової політики, аналіз її на предмет відповідності вимогам міжнародних стандартів;

4) проведення детального аналізу активів, капіталу та зобов'язань на предмет відповідності застосовуваних підходів до їх оцінки та визнання відповідності вимогам міжнародних стандартів;

5) підготовка аналітичної інформації за рахунками бухгалтерського обліку в розрізі окремих об'єктів – активів, капіталу та зобов'язань, інформація про які підлягає трансформації в зв'язку з невідповідністю вимог національних стандартів вимогам міжнародних, щодо їх визнання та оцінки;

6) перегрупування статей звітності, складеної відповідно до національних стандартів, у статті звітності, розкриття яких передбачене МСФЗ. Оскільки на сьогодні в Україні затверджено єдиний формат фінансової звітності як для суб'єктів, що складають звітність за національними стандартами, так і для суб'єктів, що складають звітність за МСФЗ, зауважимо, що цей етап буде доцільним, якщо формат звітності за МСФЗ буде відрізнятися від формату, установленого НП(С)БО 1.

7) складання коригуючих записів у зв'язку з виявленими в процесі трансформації відмінностями між вимогами національних та

міжнародних стандартів. Залежно від специфіки діяльності такі записи можуть бути пов'язані з необхідністю:

- припинення визнання окремих об'єктів бухгалтерського обліку, які не визнаються такими об'єктами відповідно до МСФЗ або не відповідають критеріям визнання за МСФЗ;
- визнання нових об'єктів бухгалтерського обліку, які відповідають критеріям визнання, встановлених МСФЗ;
- перекласифікації статей звітності – перенесення сум з однієї статті звітності до іншої через те, що окремі статті звітності, які визнаються за національними стандартами, інакше класифікуються за МСФЗ;
- застосування до оцінки вимог, передбачених МСФЗ (міжнародні стандарти на відміну від національних вимагають відображати кредиторську заборгованість у фінансовій звітності за теперішньою вартістю, що обумовлює необхідність приведення вартості, за якою обліковується така заборгованість у балансі, складеному за національними стандартами, до теперішньої вартості такої заборгованості.

Вказані вище коригуючі записи підлягають відображенню у відповідному реєстрі трансформаційних коригувань шляхом складання трьох видів бухгалтерських проведення [2, 113]:

1) рекласифікаційні проведення, за допомогою яких вводяться нові об'єкти бухгалтерського обліку чи статті фінансової звітності або виключаються об'єкти (статті), які не відповідають вимогам МСФЗ;

2) перекласифікаційні проведення, за допомогою яких одні статті фінансової звітності перекласифіковуються в інші або частково переносяться до складу інших статей;

3) оціночні проведення, пов'язані з коригуванням вартості елементів звітності, за допомогою яких оцінка об'єкта бухгалтерського обліку доводиться до вартості, яка визначена МСФЗ.

Оскільки у фінансових звітах слід наводити зіставну інформацію принаймні за один попередній період, за який надається така зіставна інформація доцільно перерахувати інформацію на початок року.

Отже, звіт про сукупний дохід містить інформацію про діяльність підприємства за

певний період, зокрема, про його рентабельність, що необхідно для оцінки потенційних змін у складі економічних ресурсів та прогнозування здатності підприємства генерувати грошові потоки від тієї ресурсної бази, що є в наявності. Даний звіт дає змогу сформулювати інформацію про ефективність, з якою підприємство може використовувати додаткові ресурси [1, 31].

Переваги складання фінансової звітності за міжнародними стандартами є беззаперечними для більшості користувачів фінансової звітності, оскільки МСФЗ можна розцінювати як інструмент глобалізації економіки і світових господарських зв'язків. Принципи, закладені в порядок формування звітності згідно МСФЗ, роблять її адекватнішою і здатною відобразити істинний майновий стан та результати діяльності організації. У зв'язку з цим цінність МСФЗ важлива не лише для іноземних, але й для національних інвесторів. Це неодноразово підтверджує необхідність і корисність процесу впровадження МСФЗ для всіх галузей економіки України.

Стандартизація фінансової звітності відповідно до вимог Європейського Союзу зростає і є досить актуальною в наш час, оскільки Україна має можливість найближчим часом стати членом ЄС. Українські підприємства складають фінансову звітність за уніфікованими формами, передбаченими відповідними стандартами бухгалтерського обліку. Використання уніфікованих форм звітності призводить до того, що більшість підприємств та

організацій надають звітність, яка не забезпечує прозорість інформації для акціонерів та інших користувачів звітності. Усі суб'єкти господарської діяльності повинні застосовувати єдині принципи оцінки та визнання елементів звітності, але обсяг інформації, яка підлягає розкриттю, повинна визначатися винятково потребами користувачів. На законодавчому рівні варто встановити передбачені Директивами ЄС мінімальні вимоги до складу фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Войнаренко М. П. Сутність та значення звіту про фінансові результати в умовах трансформації фінансової звітності / М. П. Войнаренко, В. Г. Лопатовський, О. В. Тарашевська // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. — 2015. — № 4(2). — С. 30—35.
2. Панченкова Ю. В. Економічна сутність доходів основної діяльності промислового підприємства / Ю. В. Панченкова, О. Г. Зеленська // Науковий вісник НЛТУ України. — 2011. — № 21(10). — С. 239.
3. Трачова Д. М. Перехід на Міжнародні стандарти обліку і звітності: проблеми і перспективи / Д. М. Трачова, Л. А. Сахно // Публікація студ. УДК 657.4:657.633; Таврійський державний агротехнічний університет. — С. 248.
4. Хомин П. Облікове забезпечення звітності про фінансові результати має бути методологічно обґрунтованим / П. Хомин // Бухгалтерський облік і аудит. — 2004. — № 6. — С. 9—15.
5. Шипіна С. Б. Зарубіжний досвід розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності за МСФЗ С. Б. Шипіна. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Економічні науки. — 2016. — Вип. 17 (4). — С. 147—150.

ANZHELIKA RASTORGUEVA
Mykolaiv

PRESENTATION OF FINANCIAL STATEMENTS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN UKRAINE ACCORDING TO INTERNATIONAL STANDARDS AS A PERSPECTIVE DIRECTION OF THE INTERNATIONAL ECONOMY

In the article the theoretical basis for improving financial reporting methods farms Ukraine in the context of harmonization with international financial reporting standards. A presentation of the financial statements of agricultural enterprises of Ukraine in accordance with international standards for expansion of economic ties with other countries and to attract foreign investors. Based methods transfer to International Financial Reporting Standards, as well as a transformation of the basic procedures stages of transition to IFRS.

Keywords: standardization of accounting, financial reporting, international financial reporting standards, consolidated financial statements, analytical information.

АНЖЕЛИКА РАСТОРГУЕВА
г. Николаев

ПРЕДСТАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ ПО МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ КАК ПЕРСПЕКТИВНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ВЫХОДА НА МЕЖДУНАРОДНЫЙ УРОВЕНЬ ЭКОНОМИКИ

В статье рассмотрены теоретические основы по совершенствованию методики составления финансовой отчетности сельскохозяйственных предприятий Украины в контексте гармонизации с международными стандартами финансовой отчетности. Предложено представление финансовой отчетности сельскохозяйственными предприятиями Украины в соответствии с международными стандартами для расширения экономических связей с другими странами, а также с целью привлечения иностранных инвесторов. Обоснованы методы перевода финансовой отчетности на Международные стандарты, а также в части трансформационных процедур определены основные этапы перехода на МСФО.

Ключевые слова: стандартизация бухгалтерского учета, финансовая отчетность, международные стандарты финансовой отчетности, консолидированная финансовая отчетность, аналитическая информация.

Стаття надійшла до редколегії 01.06.2017

УДК 33.021:336.71(477)

ОКСАНА ЯРЕМЕНКО
jaremenko.or@gmail.com

ОЛЬГА ВОДОЛАЗКО
olyavodolazko26@gmail.com
м. Харків

ТЕОРЕТИЧНЕ ФОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто основні елементи формування банківської політики, у т.ч. формування кредитної, депозитної, інвестиційної і цінової політики банку, а також проведено аналіз діяльності українських банків протягом останніх кількох років.

Ключові слова: банк, банківська політика, кредит, депозит, платоспроможність, ліквідність.

Питання про існування та діяльність банківських організацій і банківської системи в цілому є нині важливою складовою політичного, економічного та соціального життя країни. Банківська система є найважливішим елементом системи національної економіки всієї країни, адже банки виконують посередницькі функції, які полягають в тому, щоб акумулювати потоки грошових коштів і перерозподіляти їх між секторами економіки.

Банки обслуговують інтереси як виробників, так і населення країни, опосередковують зв'язки з промисловістю і торгівлею,

сільським господарством та населенням. Банки вносять свій внесок у створення ВВП, є важливою частиною всього народного господарства, а також провідниками стабілізаційної економічної політики України.

Один з основних атрибутів всієї ринкової економіки країни – банківська система, яка є постачальником фінансових коштів, відповідно, обрана нами тема є актуальною.

Метою даної статті є розгляд основних особливостей формування банківської політики, а також проведення аналізу діяльності українських банків за останні кілька років.